

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatus De Censuris Romano Pontifici Reservatis

Ugolinus, Bartholomaeus

Venetijs, 1609

Vers. Ac eorum quomodolibet Defendentes ex quavis causa, publicè, vel occultè, quouis ingenio, & colore.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61365)

Verf. Ac eorum quomodolibet Defendentes ex quavis causa, publicè, vel occultè, quouis ingenio, & colore.

S V M M A.

- 1 Defensio quotuplex sit.
- 2 Defendens libros hereticorum hæresim continentes in excommunicationem incidit, quæ excommunicatio, quatenus pateat declaratur.
- 3 Defendens libros hereticorum hæresim continentes disputationis gratia in excommunicationem incidit.
- 4 Defendens librum heretici hæresim continentem quando in excommunicationem non incidat.

Hic excommunicantur ii, qui defendunt libros hereticorum hæresim continentes, quam excommunicationem, vt dilucidior habeamus, præmittendū vnum est ꝑ defensionem aliam esse iuris, aliam facti. Iuris, quæ rationibus nititur, & sic, vbi quis rōnibus conatur defendere. Facti vbi omissis rationibus, factis tantum defendere conatur, vt pote si dicat quis se velle armis defendere opus, seu librum talem esse catholicum, sicut Turcæ, qui in suo Alchorano cautum habēt, vt sua fides non rationibus, sed armis defendatur. Hoc præmisso, iam re-

gulam de more ponamus.

In excommunicationem hanc igitur ꝑ incidunt, qui defendunt libros hereticorum hæresim continentes, vt habetur in proposito versic. quæ excommunicatio multis modis amplificatur. Nam primum locum habet, quomodolibet defendant, vt habetur in citaversi. Hoc autem intelligo, vel de iure, vel de facto defendant, quæ defensionis rationes, quomodo sint, iam præmissimus. Item vel tacito, vel expresse, tacito vt potè dicendo librum talem plurimi valere, hortando quem, ut eum emat, vel legat. Expresse, aperte eum commendando, & dicendo non esse comburendum, ita Tolet. in Bulla Cænæ Domini, excommu-

Secundo excommunicatio hæc afficit defendentem, ob quamcūque causam defendat, ne ad manus Inquisitoris veniat, & comburatur, ob versic. Ex quavis, causa. Causæ vero plures esse possunt, vt exempli gratia, si dicat a doctissimo viro conscriptum esse, ac propterea tolerandum. argum. Iad bestias. ff. de pœni. quæ causa inepta est, tum quod infantissimus & stultissimus, non autem doctissimus censendus est, qui a Christi fide discedit, & nec quicquam sapit, qui sibi nō sapit, tum quod sapientia huius mundi stultitia est apud Deum. Itē si dicat, ne scandalum oriatur, tolerandū esse, vel quo ingenia Christi fide-

lium

hum ad sacram scripturam scrutandam excitentur, uel quo nota sit eorum impietas: quæ rationes etiam nihil faciunt, non prior, nã scandalum illud passiuum, non actiuum est, & in hoc casu scandalum potius nasci permitti debet, quam ueritatem relinqui; hinc Christus Dominus, cum audisset quosdam sic scandalizatos esse, dixit; Sinite, cœci sunt, & duces cœcorum. Non altera ratio, nec postrema ob eorum periculum, qui in sacris litteris uersati non sunt.

Tertio, si dicat permittendum esse, uel ob sententiarum grauitatem, uel ob sermonis elegantiam, uel ob rerum, quæ tractantur, ordinem, quandoquidem & hæ rationes respuendæ sunt, qui enim ordo in eo esse potest, qui ab Ecclesia, quæ est, ut castrorum acies ordinata, discedit? quæ sententiarum grauitas, ubi a uera fide aberratur? hæ rationes nihil faciunt, nã Ecclesia sancta Dei non necesse habet compensare tantam fidei iacturam cum illis sententiis, cum non desint scripta catholicorum, qui his plura, & saniora docent, præterquam quod & diuinam scripturam habemus, quæ sententiis, & doctrinis referta est. De sermonis elegantia uero nihil est dicendum, quandoquidem non desunt Cicero, Virgilius, Horatius, Cæsar Commentarii, & alii multi, qui & rationis ubertate, & uerborum ornatu hæreticos lon-

gè antecedunt, nulla igitur ex causa tolerandi sunt libri huiusmodi.

Tertio excommunicatio hæc afficit defendentem, uel publicè, uel occulte eum defendat, ob uersicul. Publicè, uel occultè, esto igitur scandalum non detur, quod contingit, ubi publicè non laudaretur, tamen in excommunicationem hanc incidet. Quare, & qui scriptis defenderet, ut pote componendo apologiam, quo librum hæretici tueatur, esto id faciat in suo cubiculo solus, tamen in excommunicationem hanc incidet. Quod locum habere censeo, etiã si eam scripturam non publicet, sed domi apud se habeat. At quid si quis secum meditatus librum huiusmodi diceret uerba proferendo solus. Hic liber optimus est, an in excommunicationem hanc incidet? Planè non incidere censeo, cum defensio hæc non sit, quamuis, si ob id, quod hæresis ibi posita placeat, secus.

3 Postremo excommunicatio † hæc afficit defendentem, quocunque ingenio, & colore id faciat, ob uersicu. quocunque ingenio, & colore, ut pote, si dixit se disputationis gratia eum defendere, uel ut inquirat rationes, quibus hæresis conuincatur, uel quo dubitationes, si quæ sint, tollantur, in excommunicationem igitur & hic incidit.

4 Excipitur † tamen is, qui ignorans talem librum hæretici esse,

&

& haeresim continere illum defendit, obuerb. illud scienter, multo ante positum, quamuis admonitus de hoc, si non desisteret, in excommunicationem incidere.

Secundo excipitur, qui diceret se uelle defendere librum talem, sed nondum defensionem aggressus est, non enim qui dicit se uelle arborem ascendere, arborem tunc ascendit, & qui se uelle religionem percutere, illum percutit. Secus tamē si iam parasset se ad defendendum, & diceret, qui uult contrarium asserere, huc ueniat, nam & hic iam defendit, ex quo ad hoc iam paratus est, sicut & defendere Dux ille arcem dicitur, qui contra hostem armatus stat, esto non pugnet, & itineris arripit ad Romanam Curiam appellationis uiam habet, ut habeatur in capitul. dilecti filii. 2. de appel. quamuis ut fautor haereticorum in excommunicationem incidere.

Postremo excipitur, ubi de licentia Romani Pont. id faceret, ut habetur in Bulla, sed iam ad alia veniamus.

Verf. Vel de religione Tractantes.

S P M M A.

1 Religio quot modis sumatur, et in qua

sententiam hic accipitur.

- 2 Legens libros haereticorum de religione tractantes in excommunicationem incidit, quae excommunicatio, quousque pateat, declaratur.
- 3 Retinens, aut imprimens libros haereticorum de religione tractantes in excommunicationem incidit, quae regula, quousque pateat, etiam declaratur.
- 4 Libri haereticorum quinam licite retineri possint.

Supra de excommunicatione laica ob libros haereticorum haeresim continentes actum est, hic agitur de excommunicatione lata ob libros eorundem de religione tractantes, quae excommunicatio ut dilucidius appareat, quousque pateat, religionis nomine quid significetur, praemittamus. † Religio igitur duobus modis sumitur, primo pro uirtute, quae Graeco nomine latia dicitur, cuius proprium est Deo cultum debitum exhibere, de qua egit pluribus S. Thomas, 2. 2. quaestio. 81. Secundo sumitur pro uniuersitate hominum, ut collegio, Deum colentium, & hac ratione quatuor modis, primo pro uniuersitate hominum colentium Deum per fidem, & hac ratione comprehenditur tota Christianitas, & dicitur religio christiana, & in hanc sententiam accipitur in capitu. gaudemus, in versicul. In fauorem praesertim christianae religionis. de diuort. Secundo pro cultu Dei per fidem, & bona ope